

Vilniaus lopšeliui-darželiui „Justinukas“ įgyvendinant Vilniaus miesto savivaldybės finansuojamą visuomenės aplinkosauginio švietimo projektą „Mažasis gamtininkas ir laiko ratas“, įstaigos teritorijoje įrengta žaliaji edukacinė aplinkos erdvė „Saulės laikrodis“. Mokytojai pravedė edukacines ugdomasias veiklas temomis: „Šešėliai gamtoje“, „Sėklytės kelionė“, „Šviesa ir tamsa“, „Augalų gyvenimo ratas“, kūrybinis pleneras „Gražiausia gėlytė ryte“, „Laikas – mūsų visata, mokysimės visada“, „Augalai – lietaus pranašai“, kūrybinės dirbtuvės „Dažymas augalais“, „Aš ir laikas“, „Saulytė nusileis, gėlytės susiskleis“, „Lauko augalai skirtingu paros laiku“, „Augalų gyvenimo ritmas“. Dalinantis patirtimi parengta ugdomoji edukacinė metodinė medžiaga/planai.

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

Tema	„Šešėliai gamtoje“
Veiklos pobūdis	Stebėjimas, vaidinimas, fantazijos, šešėlių pagalba sukurtos meninės formos.
Raktiniai žodžiai/sąvokos	Saulė (saulužėlė, saulytė) šviesos šaltinis, šviesi, skaisti, paros metas, šešėlis, teatras, širma, judesys, mimika, improvizacija (laisvai judėti), fantazija, išdaigo.
Tikslas	Stebėti ir analizuoti gamtoje vykstančius procesus įvairių paros metu, saulė - šviesos ir šilumos šaltinis. Per meną pažinti savo emocijas/ jausmus/nuotaikas.
Planuojamas rezultatas/pasiekimai (ugdytinis vaikų kompetencijos)	Vaikai didins pasitikėjimo savimi jausmą, ugdys kūrybiškumą, mąstymo lankstumą, plėš vaizduotę. Mokysis paleisti savo fantaziją, jos nekritikuojant, nevaržant. Vaikai sužinos kaip savo paties rankomis sukurti įvairiausių šešėlinius personažus, bei kaip juos atgaivinti. Taip pat rankų šešėlių teatro dirbtuvėse vaikai lavins ne tik savo rankas ir jų plastiką, bet ir pastabumą, atidumą smulkioms detalėms. Sužinos koks šviesos šaltinis yra gamtoje, kuriuo paros metu.

Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos	Lauko aikštelė, peršviečiamos širmos (baltos paklodės), šviesos šaltinio (Saulės) ir metamo šešėlio. Popieriaus rulonas, flomasteriai, rudeniniai lapai, virvelė.
Darbo eiga	Kalbant su vaikais apie saulę, vartojami palyginimai, prisimenami eilėraščiai, pasakėlės; kurio paros metu šviečia, šildo Saulė. Ką matome prieš save, kai Saulei atsukame nugarą? Vaikai atsiklaupia, delnais paliečia saulėje ir šešėlyje esančią žemę. Palaukus klausiama: „Ar abu delnai jaučia tą patį? Ar saulės spinduliai šildo? Ar saulė kaitina žemę? Kada šviečia saulė?“. Lauko aikštelėje, už peršviečiamos širmos (baltos paklodės) atsistoja „aktoriai“ ir vaidina, rodo įvairius judesius savo kūnu, rankomis bando išgauti įvairias figūras (gyvūnų, ar tiesiog fantazuoja savo sugalvotas figūras), imituoja garsus. Žiūrovai mato jų siluetus ir girdi jų balsus. Visi vaikai pabūna aktoriais ir žiūrovais. Įtempti virvę, ant jos prikabinti rudeninių lapų, ant žemės patiesti popieriaus, ant popieriaus krenta lapų šešėliai, juos bandome apsibrėžti, nukopijuoti.
Rezultatai, jų analizė ir išvados	Aktyviai tyrinėjo gamtinę aplinką įvaldė tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą) mąstė, samprotavo, apie tai ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. Pastebėjo gamtos pasikeitimus kiekvienu paros metu. Pagerino įgūdžius, atpažinti savo bei kito emocijas, sukūrė ir suvaidino įvairiausias šešėlio „personažus“, pravėrė duris į fantastišką kūrybos pasaulį. Taip pat teatrinių žaidimų/pratimų metu vaikai mokėsi pajauti partnerį, komandą, aplinką, įsiklausyti ne tik į savo, bet ir į draugo siunčiamus impulsus, jausmus. Vaidindami, laisvai ir noriai kūrė, dalinosi, ir reiškė savo mintis. Edukacinė gamtinė erdvė padeda materializuoti ir modernizuoti ugdymo turinį. Šešėlių teatras gamtoje, kaip meninės raiškos priemonė, puikiai tinka lavinti vaikus, žadiną vaikų vaizduotę, skatiną jų kūrybiškumą.

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

Tema	Kūrybinės dirbtuvės „Dažymas augalais“
Veiklos pobūdis	Kūrybinės dirbtuvės, kurių metu vaikai aktyviai tyrinėja augalus, augančius įkurtoje saulės laikrodžio žaliojoje edukacinėje erdvėje ir

	artimoje aplinkoje, mąsto, samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.
Raktiniai žodžiai/sąvokos	Augalai, augalų augimo vieta, dažymas, rudens spalvos.
Tikslas	Suprasdami gamtinių medžiagų savybes, vaikai plečia gamtamokslines ir aplinkosaugines žinias. Atkreipdami dėmesį į metų laikų kaitą, pajuntą laiko tėkmę.
Planuojamas rezultatas/pasiekimai (ugdytinis vaikų kompetencijos)	Gilindami pažinimo kompetenciją vaikai lavins skaičiavimo ir matavimo gebėjimus. Aktyviai tyrinės gamtinę aplinką, samprotaus, darys išvadas apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. Plėsdami socialinius įgūdžius vaikai dalinsis patirtimi, veiklos rezultatais, kurie sukels teigiamas emocijas ir norą vėl imtis panašios veiklos. Dažydami medžiagą augalais, atskleis meninius gebėjimus, lavins estetinį suvokimą, atkreips dėmesį į rudenį vyraujančių spalvų gamą, savitai išreikš savo įspūdžius.
Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos	Veikla vykdoma saulės laikrodžio žaliwoje edukacinėje erdvėje. Priemonės: stalai, medžiagos skiautės, akmenukai, pačių vaikų surinkti rudenį žydinčių augalų žiedai, uogos, žolių stiebai, lapai.
Darbo eiga	Vaikai saulės laikrodžio žaliwoje edukacinėje erdvėje, pievoje, šermukšnių ir krūmų alėjose prisirenka įvairių augalų dalių (uogų, lapų, žolių stiebų, nuvytusių/nušalusių gėlių žiedų). Apžiūri surinktas gamtos dovanas, aptaria, kur jos auga, svarsto kodėl reikia saugoti augalus, kodėl negalina jų rauti su šaknimis. Ant medžiagos skiaučių išdėlioja augalų dalis pagal dydį, formą, spalvas. Uždengia kitu medžiagos gabalu ir daužo akmenuku. Atidengę pastebi kaip keičiasi augalų savybės, kokiomis spalvomis nusidažo medžiaga. Grožisi rudens spalvomis, kurias ant medžiagos paskleidė augalai.
Rezultatai, jų analizė ir išvados	Stebėdami ir tyrinėdami rudenį gamtoje vykstančius pokyčius, praplėtė žinias apie laiko skaičiavimą pagal metų laikus. Tyrinėdami gamtines augalų savybes vaikai tikslingai grupavo ir klasifikavo augalų dalis pagal dydį, spalvą, formą, pastebėjo kaip keičiasi augalo savybės. Praplėtė aplinkosaugines žinias apie aplinkos, kurioje jie auga, saugojimo būtinumą. Veikloje vyravo teigiamos emocijos, vaikai pareiškė norą veiklą

	pakartoti. Svarstė, kad įdomu būtų pavasarį arba vasarą.
--	--

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

Tema	„Laikas - mūsų visata, mokymės visada“
Veiklos pobūdis	Edukacinė veikla.
Raktiniai žodžiai/sąvokos	Laikrodis, laiko pažinimas, metų laikai, bandymas, aukštas-žemas, greitai-lėtai, eina-bėga.
Tikslas	Sužinoti, kokie yra laiko matavimo būdai bei priemonės.
Planuojamas rezultatas/pasiekimai (ugdytinos vaikų kompetencijos)	Socialinė kompetencija: siekiama sudaryti sąlygas kiekvienam vaikui pasijusti gamtinės veiklos nariu: pasakoja apie šeimoje turimus laiko matavimo prietaisus, rūpinasi kitais, išklauso juos. Pažinimo kompetencija: palaikomas ir pastiprinamas spontaniškas vaikų noras stebėti gamtos reiškinius metų laikų kaitos pokyčius, sužinoti kokiais prietaisais galima matuoti laiką, vykstančius gamtoje, keičiantis metų laikams, orams, laikui. Komunikacinė kompetencija: inicijuojami pokalbiai su vaikais apie laiko matavimą bei prietaisus. Vaikai skatinami ir drąsinami klausinėti kitų vaikų, dalintis žiniomis bei nutikimais matuojant laiką bei mokantis skaičius. Meninė kompetencija: vaikai skatinami drąsiai eksperimentuoti su saulės laikrodžiu, iš gamtinių medžiagų dėlioti mandalas.
Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos	Grupė bei lauko erdvė. Priemonės: saulės laikrodis, laikrodžio kortelės, smėlio laikrodis, vaizdinė priemonė „Laikrodis dėlionė“, gamtinės medžiagos.
Darbo eiga	Su vaikais susipažinome, kokie prietaisai skaičiuoja laiką. Pradžioje vaikai galėjo tiesiog žaisti, įvardinti skaičius, pasakyti, koks bus kitas skaičius tiek skaičiuojant į priekį, tiek atgal. Suvokiamas elektroninio laikrodžio principas, išsiaiškinamas minučių ir valandos santykis. Vaikai prie saulės laikrodžio kreidelėmis užrašė skaičius, žyminčius sustojusį laiką. Kad būtų įdomiau pasigamino laikrodžio kortelę iš lankstaus laminuoto kartono. Kortelėje pavaizduotas laikrodžio modelis su

	<p>judančiomis rodyklėmis. Susipažinę su laiko matavimo prietaisais, veiklą tęsėme prie saulės laikrodžio, kuriame vaikai ne tik susipažino su metų laikais, bet ir išmoko skaičiuoti laiką naudojant saulės laikrodį. Pažinti laikrodį ir mokytis dienos režimo padėjo taip pat įdomi vaizdinė priemonė „Laikrodis dėlionė“, kurią vaikai patys pasigamino iš gamtinių medžiagų lauko erdvėje. Žaidžiant žaidimą „Metų laikai“, įtvirtino žinias kaip dieną keičia naktis, vėl diena, kita... mėnuo, metai. Taip sužinojo kaip žymime laiko tėkmę, susitarę ją vadinti savaitės dienomis, įvardinti mėnesių pavadinimus, skaičiais žymėti metus. Įspūdžius bei žinias apie laiko matavimą įtvirtino meninėje veikloje piešiant ant plastikinės plėvelės.</p>
<p>Rezultatai, jų analizė ir išvados</p>	<p>Ši veikla vaikams patiko savo neįprastumu. Vien tik kad vyko lauke suteikė džiugių emocijų. Kiekvienas vaikas aptarinėjo su draugais savo atsineštą laikroduką, tyrinėjo valandas. Vaikai sužinojo kokiais prietaisais galima matuoti laiką, kas yra saulės laikrodis ir kokią funkciją jis atlieka. Daug savitumo suteikė piešimas lauke su akvarele ant plastikinės plėvelės. Dar ilgai po veiklos vaikai dalinosi įspūdžiais bei žiniomis</p>

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

Tema	„Saulytė nusileis - gėlytė susiskleis“
Veiklos pobūdis	Edukacinė veikla.
Raktiniai žodžiai/sąvokos	Metų laikai, gėlės, paros dalys, saulė, mėnulis.
Tikslas	Prieinama forma ir įvairiais metodais suteikti žinių apie gėles ir jų reikšmę gamtai. Puoselėti vaiko dvasines, kūrybines galias, globojant gamtą, ugdant meilę jai. Pratinti vaikus pagal jų jėgas ir sugebėjimus auginti, prižiūrėti gėles. Skatinti kurti grožį savo grupės ir darželio aplinkoje. Geriau suprasti metų laikų kaitą ir jų poveikį augmenijai. Suprasti paros laiko svarbą ir poveikį augalams.

<p>Planuojamas rezultatas/pasiekimai</p> <p>(ugdytinos vaikų kompetencijos)</p>	<p>Aplinkos pažinimo tobulinimas: vaikai geriau pažins savo darželio aplinką, stebės ten augančius augalus, gėles, sužinos jų pavadinimus. Supras paros įtaką gėlėms, jų išvaizdai. Įsigilins į metų laikų kaitą ir svarbą augmenijai. Tyrinėjimas: palygins, kurios gėlės žydi ilgiau, nuskintos ar tos, kurios auga žemėje. Stebės tos pačios rūšies gėlytės pokyčius, kai ji yra nuskinta ir pamerktą į vandenį ir kuomet auga lauke žemėje. Sakytinės kalbos tobulinimas. Deklamuojant eilėraščius lavins savo šnekamąją kalbą, plės savo žodyną, lavins atmintį. Kūrybiškumo ir meninės raiškos tobulinimas.</p>
<p>Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos</p>	<p>Darželio teritorija, grupė, gėlės, gėlių kortelės, piešimo popierius, spalvotas popierius, kompiuteris, gėlyčių karūnelės, saulės laikrodis.</p>
<p>Darbo eiga</p>	<p>Pokalbiai apie rudenines gėles, įsiminti keletą rudeninių gėlių pavadinimų (jurginai, chrizantemos, kardeliai). Klausytis eilėraščių, posakių apie gėles. Keliauti aplink darželį ir ieškoti gėlynuose žydinčių ar jau pražydėjusių gėlių. Su auklėtojos pagalba išsiaiškinti gėlių pavadinimus. Grįžus į grupę nupiešti labiausiai įsiminusių gėlę. Užduotis „Sudėk dėlionę“ – vaikai iš 6 dalių turėjo sudėti paveikslėlį ir parinkti tinkamą gėlių pavadinimą. Iš spalvoto popieriaus pasidaryti žydinčių gėlyčių. Į didelį gėlių vazoną sodino savo susineštus augaliukus, stebėjo augalus ir jų pokyčius skirtingomis paros valandomis. Su vaikais išeiti į darželio gėlyną ir stebėti, kaip atrodo gėlytės ryte, per pietus ir vakare, saulei leidžiantis. Judrus žaidimas „Spalvota gėlių pieva“. Grupėje vaikai pasigamino karūnelės su gėlytėmis (tulpės, narcizai, rožės ir kt.). Auklėtojų karūnelės saulutė ir mėnulis (simbolizuoja dieną ir naktį). Išaušus rytui ir pasirodžius saulei vaikai išsibėgioja pievelėje, žaidžia, šoka, juokiasi (gėlytės žydi), o pasirodžius mėnuliui – gėlytės susiriečia į kamuoliuką ir nuleidžia galvytes.</p>
<p>Rezultatai, jų analizė ir išvados</p>	<p>Vaikai žaidė inscenuotą žaidimą „Spalvota gėlių pieva“. Įsiklausė į skaitomą, dainuojamą tekstą, spontaniškai kūrė vaidmenis, mokėsi eilėraščių. Dailės priemonėmis stengėsi atskleisti savo vaizduotės, minčių, jausmų pasaulį. Įtvirtino spalvas, gėlių pavadinimus. Įtvirtino</p>

	žinias apie metų laiku kaitą, stengėsi geriau suprasti paros dalis, jos poveikį ir reikšmę augalams. Jonas sakė „Dieną gėlytės būna gražios, spalvotos, o vakare nebešviečia saulė, tai jos užmiega“.
--	---

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

Tema	„Šviesa – tamsa“
Veiklos pobūdis	Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymas.
Raktiniai žodžiai/sąvokos	Šviesos šaltiniai, šviesos poveikis augalams, tamsa, paros dalys.
Tikslas	Išsiaiškinti šviesos šaltinius ir jų poveikį augalams. Eksperimentuojant išbandyti šviečiamuosius įtaisus.
Planuojamas rezultatas/pasiekimai (ugdytinų vaikų kompetencijos)	Vaikai išsiaiškina, kokie yra šviesos šaltiniai, kokią įtaką šviesa daro augalams. Stebėdami augalus prie saulės laikrodžio įvairiu paros metu supras, kad ne visi augalai pražysta vienu metu, kad saulėgraža dažniausiai pasisuka į saulės pusę.
Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos	Grupė, laukas, saulės laikrodis ir prie jo augantys augalai, interaktyvi lenta, lempa, telefono žibintuvėlis, žvakė, atšvaitai, pupelės, priemonės jų daiginimui.
Darbo eiga	Savaitės pradžioje į du indelius pasodiname sudaigintas pupeles. Vieną indą uždengiame, kad nepatektų šviesa. Įvairiu paros laiku, nueiname prie saulės laikrodžio ir stebime ten augančius augalus, užfiksuojame vaikų pastebėjimus. Matuojame (žingsniais) saulės laikrodžio metamo šešėlio ilgį. Minčių lietus „Kas skleidžia šviesą?“ (saulė, mėnulis, laužas, žibintai, žvakė, televizorius, žibintuvėlis, degtukai ir kt.). išbandome turimus šviesos šaltinius, kartu prisimindami saugaus elgesio su ugnimi taisykles ir atšvaitų naudą. Vaikams užduodamas klausimas „ Kas būtų jei pradingtų visi šviesos šaltiniai?“. Pabūname užsimerkę, pajaučiame tamsą. Pasiklausome „Kakė Makė ir didelė tamsa" https://www.youtube.com/watch?v=FmIYYiQA1tA&ab_channel=Kak%C4%97Mak%C4%97 Diskusija apie tamsos baimę, ar galima ją įveikti. Vaikų išgyvenimai, patirtys.

	Grįžtame prie savaitės pradžioje pasodintų pupelių, atidengiame tamsoje augusias pupeles, lyginame su šviesoje augusiomis pupelėmis. Vaikų pastebėjimai, išvados. Piešimas kreidelėmis ir akvarele „Saulė ir mėnulis“.
Rezultatai, jų analizė ir išvados	Vaikai įgijo žinių apie šviesos šaltinius, jų įtaką augalams, žmonėms. Vaikams buvo įdomu stebėti, kaip saulėgrąža vis pasisuka saulės pusėn, kokios sunykusios pupelės augusios be šviesos. Džiaugėsi gamindami ir išbandydami tamsoje atšvaitus.

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

Tema	Kūrybinis pleneras „Gražiausia gėlė ryte“
Veiklos pobūdis	Ugdomoji – kūrybinė veikla
Raktiniai žodžiai/sąvokos	Gamta, pieva, gėlė, žiedas, kvapas, saulė, lietus.
Tikslas	Išugdyti poreikį – įprotį stebėti gėles gamtoje, gerėtis jomis, jų reiškinius.
Planuojamas rezultatas/pasiekimai (ugdytinis vaikų kompetencijos)	Spontaniškai stengsis išreikšti emocijas, įspūdžius dailės priemonėmis, medžiagomis. Vaikai tobulins šias sritis: aplinkos pažinimas, santykiai su bendraamžiais, skaičiavimas, matavimas, meninė raiška, tyrinėjimas, kūrybiškumas, emocijų suvokimas ir raiška, sakytinė kalba.
Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos	Pieva, saulės laikrodžio erdvė, magnetofonas, CD, įvairių gėlių karūnelės, tapetai, dažai, apsiaustai tapymui su dažais, dideli teptukai, didinamieji stiklai.
Darbo eiga	„Minčių lietus“ apie gėles: mažas, didelės, jų spalvas, kvapą, prisiminėme ko reikia, kad gėlės gerai augtų ir žydėtų. Susipažinome su gėlės sandara: https://www.youtube.com/watch?v=sMBAwKA9NDM . Klausysimės eilėraščių, posakių apie gėles. Grupėje spalvinome žiedlapius, iš kurių sudėliojome gėlę. Atlikome eksperimentą „Vandens gėlių sodas“. Aplankėme saulės laikrodžio erdvėje esančias gėles, vaikai įvardino spalvas, uostė, gėrėjosi jomis. Atkreipėme dėmesį, kad ne visi žiedai išsiskleidžia tuo pačiu paros metu. Žaidėme pievoje, kas buvo gėlės, saulė, lietus, vabaliukai, vaikai klausėsi sekamo teksto ir bandė kurti

	vaidmenis. Stebėjome gėles su padidinamaisiais stiklais. Piešimas, tapyba nėra vien pramoga, tai ir puiki patirties galimybė. Vaikai išreiškia originalias idėjas ir jausmus, puoselėja savo kūrybiškumą ir didžiuojasi savo pasiekimais. „Spalvotų gėlių pievoje“ vaikai piešė jiems labiausiai patinkančias gėles, bandė prisiminti jų pavadinimus.
Rezultatai, jų analizė ir išvados	Vaikai žaidė inscenuotą žaidimą „Spalvota gėlių pieva“. Įsiklausė į skaitomą, dainuojamą tekstą, spontaniškai kūrė vaidmenis. Dailės priemonėmis stengėsi atskleisti savo vaizduotės, minčių, jausmų pasaulį. Įtvirtino spalvas, skaičiavimą. Prieinama forma, įvairiais metodais stengėmės suteikti žinių apie gėles, jų reikšmę gamtai.

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

Tema	„Seklytės kelionė“
Veiklos pobūdis	Pažintinė, judri, informacinė veikla.
Raktiniai žodžiai/sąvokos	Metų laikai, gėlės struktūra (žiedas, kotelis, lapas, šaknys, sėkla), auga, kaštonas, laikrodys, sekretas, skrybėlė.
Tikslas	Lavinti pažintinius gebėjimus apie gėlių įvairovę, rudeninius pokyčius gamtoje.
Planuojamas rezultatas/pasiekimai (ugdytinų vaikų kompetencijos)	Tyrinėjimas: stebėti ir palyginti gėlės išvaizdą ryte ir vakare. Sakytinė kalba: sies paveikslėlius su juose vaizduojamais konkrečiais daiktais, juos pavadins. Aplinkos pažinimas: vaikai geriau pažins savo darželio aplinką, stebės ten augančius augalus, gėles, sužinos kai kuriuos jų pavadinimus. Stebės, bandys daryti gėlytes, atras kūrybos džiaugsmą. Kūrybiškumas: vaikai domėsis spalvomis artimoje aplinkoje.
Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos	Darželio teritorija, grupė. Kompiuteris, popierius, kartonas, pieštukai, gvašas, klijai, paveikslėliai, nuotraukos su gėlėmis, kaštonai, sėklos, gėlių kortelės, skrybėlė.
Darbo eiga	Ryto rato metu pasikalbėjome apie vaizdą pro langą, koks dabar metų laikas. Vartant knygeles suradom paveikslėlius, kuriuose pavaizduotos gėlės, kalbėjomės apie jas, nusakėm spalvą, dydį, ir t.t. Apžiūrėję grupėje auginamus augalus, išsiaiškinome kur stiebas, lapas, žiedas, įsižiūrėjome

	<p>lapų formą, dydį, spalvą, pabandėm skaičiuoti (žiedas – vienas, du, lapų – daug). Pažiūrėjom filmuką apie spalvas, užtvirtinant jau žinomas. https://www.youtube.com/watch?v=G4MGJscUp6c Žaidė „Spalvų žaidimą“. Dėliojo dideles dėliones „Metų laikai“. Nuotraukose, paveikslėliuose, vaizdo medžiagoje stebėjome įvairias gėles, jas vėl aptarėme (išsiskleidusi, susiskleidusi, kokia spalva, dydis - didelė/maža). Būdami lauke ant smėlio, iš kaštonų, sudėjome didelį gėlės žiedą. Žaidėme žaidimą „Atspėk kas slepiasi po skrybėlė?“, „Atrask tokios pat spalvos gėlytę“. Stebėjome, kaip skiriasi gėlės žydėjimo laikas su vandeniu ir be jo. Kas atsitinka? Pasižiūrėjome filmuką apie augalus https://www.botanikos.sodas.vu.lt/files/Augalų_morfologija.pdf Štampavome lapelius, žiedelius. Puošėme „Rudeninę ponios skrybėlę“. Darėme lauke sekretą.</p>
<p>Rezultatai, jų analizė ir išvados</p>	<p>Ši veikla suteikė daug galimybių aktyviai veikti, pažinti, atrasti, pajusti, kurti, judėti, bendrauti grupėje ir lauke. Vaikai stebėjo saulės laikrodžio zonoje gėlių vazonus, kuriuose puikavosi įvairiausios gėlės. Smagu buvo atrasti jau pažįstamas gėles (gvazdikai, astros), žaisti su nukritusiais spalvingais lapais, kaštonais, klausytis jų čežėjimo. Draugiškai prisijungė puošti iš įvairiausios gamtinės medžiagos ponios „Rudeninę skrybėlę“, dėlioti dideles dėliones „Metų laikai“. Ėjo pasivaikščioti takeliu prie saulės laikrodžio. Veiklos metu plėtė žodyną tardami jų pavadinimus.</p>

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

<p>Tema</p>	<p>„Augalų gyvenimo ritmas“</p>
<p>Veiklos pobūdis</p>	<p>Patyriminės veiklos metu išsiaiškina augalų vegetaciją, atsižvelgiant į metų laikus, jų augimo ypatumus ir įgytas žinias panaudoja sodindami tulpes ir narcizus. Edukacinė gamtinė erdvė padeda materializuoti ir modernizuoti ugdymo turinį, motyvuoja ugdytinius.</p>
<p>Raktiniai žodžiai/sąvokos</p>	<p>Saulės laikrodžio žalioji edukacinė erdvė, metų laikai narcizų svogūnėliai, tulpių svogūnėliai.</p>

<p>Tikslas</p>	<p>Vaikai įtvirtins žinias apie laiko skaičiavimą, supras jo sąvoką, analizuodami augalų vegetacijoje vykstančius procesus įvairiu metų laiku. Supras žmogaus poveikį ir laiko svarbą gamtai.</p>
<p>Planuojamas rezultatas/pasiekimai (ugdytinios vaikų kompetencijos)</p>	<p>Vaikai praplės gamtamokslines žinias apie augalų vegetaciją įvairiais metų laikais, ugdysis skaičiavimo ir matavimo gebėjimus, estetinį suvokimą. Ieškos informacijos, mąstys, samprotaus, aptars su draugais, darys išvadas apie tai, ką pastebėjo, atrado, patyrė. Įgytas žinias išbandys praktikoje sodindami tulpių ir narcizų svogūnėlius.</p>
<p>Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos</p>	<p>Veikla vyks grupėje ir saulės laikrodžio žaliwoje edukacinėje erdvėje. Priemonės: kompiuteris, enciklopedijos, tulpių ir narcizų svogūnėliai, daržo įrankiai. Lavės pažinimo, komunikacijos, socialinė kompetencijos, vaikai plės gamtamokslines žinias.</p>
<p>Darbo eiga</p>	<p>Padedant pedagogui, vaikai internete enciklopedijose, knygose ieško informacijos apie tulpes ir narcizus, dalijasi su draugais mintimis, pastebėjimais. Išsiaiškina, kad jų augimas priklauso nuo metų laikų. Sužino pagrindines tulpių ir narcizų sodinimo ir auginimo sąlygas. Saulės laikrodžio žaliwoje edukacinėje erdvėje apžiūri augalų susodinimo principą. Pastebėję, kad augalai susodinti pagal metų laikus, svarsto į kurio metų laiko zoną reikia sodinti tulpes ir narcizus. Išsiaiškina, kad augalai sodinami pagal tai koku metų laiku žydi. Prisimena, kad tulpės ir narcizai žydi pavasarį. Suranda pavasario zoną, išpurena žemę, paskaičiuoja, koku tankumu daryti duobutes, į kurias sodina narcizų ir tulpių svogūnėlius.</p>
<p>Rezultatai, jų analizė ir išvados</p>	<p>Vaikai ieškodami informacijos enciklopedijose, dalindamiesi žiniomis su draugais, stebėdami, analizuodami, augalus suprato jų augimo cikliškumą, pasikeitimą skirtingais metų laikais. Pastebėjo, kad saulės laikrodžio žaliwoje edukacinėje erdvėje augalai susodinti pagal jų žydėjimą skirtingais metų laikais. Išsiaiškino, kad nors tulpės ir narcizai sodinami rudenį, bet žydi pavasarį, todėl reikia sodinti saulės laikrodžio pavasario žaliwoje edukacinėje erdvėje. Per patrauklią veiklą susipažinti su pagrindiniais tulpių ir narcizų sodinimo ir auginimo principais. Įgijo</p>

	praktinius į tulpių ir narcizų sodinimo bei priežiūros įgūdžius.
--	--

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

Tema	„Aš ir laikas“
Veiklos pobūdis	Edukacinė veikla
Raktiniai žodžiai/sąvokos	Saulės, smėlio, rodyklinis, skaitmeninis laikrodis, žibintuvėlis, diena, naktis, rytas, vakaras, tamsa, šviesa.
Tikslas	Tyrinėti laiką, dienos režimą, šviesą/tamsą, paros dalis, naudojant pagalbines priemones.
Planuojamas rezultatas/pasiekimai (ugdytinos vaikų kompetencijos)	Suvokti dienos režimo svarbą, poveikį sveikatai; Pažinti įvairius laiko matavimo prietaisus; įsidėmėti paros dalių pavadinimus.
Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos	Grupė, erdvė „Saulės laikrodis“. Saulės, smėlio, skaitmeniniai, rodykliniai laikrodžiai, žadintuvai, žibintuvėliai, žvakės, piešimo priemonės.
Darbo eiga	Ankstyvą rytą vaikai ateina į tamsią grupę, kurioje šviečia lemputės, žibintuvėliai, žvakės. Vaikai tyrinėja pasirinktus objektus, dalinasi savo atneštais šviesos prietaisais su vaikais, žaidžia su šešėliais. „Ryto rato“ metu kiekvienas parodo savo atneštą laikrodį, papasakoja apie jį. Auklėtojos supažindina su smėlio laikrodžiu, papasakoja apie laiko matavimo ypatumus. Visi kartu analizuojame laiko rato plakata. Išėję į lauką susipažįstame su saulės laikrodžiu, pastebime, kad jis primena analizuotą plakatą. Diskutuojame koku būdu jame matuojamas laikas. Grįžę nupiešiame labiausiai patikusi laikrodį.. Nors vaikai ir nelabai suprato saulės laikrodžio esmę, tačiau aktyviai klausėsi ir netgi buvo keletas vaikų kurie piešė jį, kaip labiausiai patikusį. Nustebino, kad piešdami laikrodį vaikai pagrindinį dėmesį skyrė skaitmenims, jų taisyklingų išdėstymu. Pavyko tai, kad vaikai suprato, koks yra laiko ratas ir kuo jis labai svarbus mūsų gyvenime.

Rezultatai, jų analizė ir išvados	<p>Laiko tyrinėjimas vaikams suteikė labai daug gerų emocijų, tačiau to neužteko, nes ne visi vaikai žinojo, kodėl keičiasi laikas. Vaikams labai patiko rytiniai pasišvietinėjimai žibintuvėliais, emociją teikė ir tai, kad juos atsinešė iš namų. Žvakių šviesa, taip pat akcentavo vaikams, kad ji skleidžia šviesą, vaikai suvokė esminius tamsos ir šviesos skirtumus.</p> <p>Šešėlių tyrinėjimas, teikė labai smagias emocijas, vaikai ne tik žiūrėjo į savo šešėlį, bet ir lygino juos tarpusavyje. Suprato, kodėl atsiranda šešėlis.</p> <p>Laiko analizė su laikrodžiais paliko didžiausią emociją, nors ir neišmoko vaikai pasakyti „kiek dabar yra valandų“ dabar jie geba įvardinti laikrodžių įvairovę, ypač jiems patiko smėlio laikrodis.</p>
--	---

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

Tema	„Augalai lietaus pranašai“
Veiklos pobūdis	Edukacinė veikla.
Raktiniai žodžiai/sąvokos	Augalai, lietus, pranašas.
Tikslas	Siekti, kad vaikas pajustų pagarbą augalų gyvybei, matytų ir suprastų skirtingus orus (jų reikšmę).
Planuojamas rezultatas/pasiekimai (ugdytinios vaikų kompetencijos)	Tyrinėti augalus pranašaujančius orus, skirtingus orus (rasą). Suvokti augalų reikšmę besikeičiantiems orams.
Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos	Grupės erdvė, lauko erdvė (prie saulės laikrodžio), augalai, laistytuvai, pipetės, lupa.
Darbo eiga	Kartu su vaikais keliavome į edukacinę erdvę lauke, prie saulės laikrodžio. Veikla vyko ankstyvą rytą, iškart po pusryčių. Pasiėmėme lupas, laistytuvus ir pipetes. Vaikai lupos pagalba stebėjo ant žolės esančius rasos lašelius, juos tyrinėjo, apžiūrinėjo su lupa ir be jos. Paėmėme pipetes ir iš laistytuvo traukėme vandenį, tada mažais lašeliais laistėme augalus esančius prie saulės laikrodžio. Tyrinėjome prie saulės

	laikrodžio esančius lietaus matuoklius, bandėme parodyti pirštu iki kiek per naktį prilijo.
Rezultatai, jų analizė ir išvados	Vaikams labai patiko veikla lauke, su dideliu susidomėjimu klausėsi auklėtojų, pirmą kartą su lupa stebėjo ramos lašelius, juos džiugino ne tik vaizdas, bet ir įrankis. Nors vaikai dar per maži suprasti kuris augalas yra lietaus pranašas, tačiau jie puikiai suprato, kad ramos lašelis atsirado nuo oro, o lašeliai kuriais laistėme augalus atsirado iš mūsų pipečių su vandeniu. Vaikai susidomėję klausėsi, stebėjo bei tyrinėjo. Didžiausią įspūdį paliko lietaus matuokliai, stebėjo kiek lietaus prilija kiekvieną dieną (po lietaus).

UGDOMOSIOS VEIKLOS METODINĖ MEDŽIAGA/PLANAS

Tema	„Augalų gyvenimo ratas“
Veiklos pobūdis	Stebėjimas, sodinimas, augalų ieškojimas, sėklų tyrinėjimas, aptarimas, mąstymo žemėlapių kūrimas.
Raktiniai žodžiai/sąvokos	Augalo gyvenimo ratas, sėkla, žemė, vanduo, saulė, daigas, žiedas.
Tikslas	Analizuoti augalo gyvenimo ratą ir augalui augti reikalingas sąlygas; tyrinėti artimiausią aplinką; patiems pasėti savo augalą ir juo rūpintis.
Planuojamas rezultatas/pasiekimai (ugdytinos vaikų kompetencijos)	Vaikai dalinsis turimomis žiniomis ir patirtimi, kalbės, pasakos apie tai ką sužinojo, pastebėjo. Domės gamtine aplinka, norės ją tyrinėti ir pažinti; ugdysis gebėjimą mąstyti, samprotauti, remiantis informacija; gebės pritaikyti turimas žinias; gebės įsitraukti į suaugusiojo pasiūlytą ugdymąsi skatinančią veiklą, susikoncentruoti ir ją plėtoti; bus smalsūs, domės, norės pažinti, išsiaiškinti kas ir kodėl vyksta; apmąstys tyrinėjimo rezultatus; lygins augalus, atsižvelgdamas į savybes; mokysis tyrinėdami, stebėdami, klausinėdami, išbandydami.
Ugdymosi aplinka, priemonės ir medžiagos	Sėklos (moliūgų sėklos, aguonos, saulėgražos, tulpių svogūnėliai, česnakas, bulvė, kaštonas, kankorėžis, gilė); paveikslėliai (moliūgo, aguonos, saulėgražos, tulpių, česnako, bulvės, kaštono medžio, eglės ir pušies, ąžuolo); iš anksto ir skirtingu laiku (prieš kelias dienas, 2 savaites) pasodinanti augalai; vazonėliai; saulėgražų sėklos; žemė sodinimui;

	laisytuvėliai; vanduo; saulėgražos gyvenimo rato plakatas.
Darbo eiga	<p>Kartu su vaikais apžiūrime ir aptariame augalo gyvenimo rato plakata https://thumbs.dreamstime.com/b/diagram-showing-how-to-grow-plant-seeds-illustration-176113035.jpg). Atkreipiame dėmesį, kas reikalinga augalui, kad jis augtų reikia žemės, saulės ir vandens. Norint užauginti augalą yra reikalinga sėkla. Apžiūrime įvairias sėklas (moliūgų sėklas, aguonas, saulėgražas, tulpių svogūnėlius, česnaką, bulvę, kaštoną, kankorėžį, gilę) ir priskiriame jas atitinkamiems augalams (paveikslėliuose). Kalbamės apie tai, kad kiekvienas augalas turi savo sėklą, sėklų yra įvairių dydžių (labai mažų – aguonos ir didelių - bulvės), spalvų, vienos valgomos, kitos ne ir pan. Jas apžiūrime, naudodami savo rankas, vaikai bando pajusti, kuri sėkla lengva, kuri sunki, išsiaiškiname kurios yra valgomos-nevalgomos, kurias galima – paragaujame. Įstaigos teritorijoje, pagal turimas sėklas, ieškome augalų, kuriuos jos užaugino. Prie saulės laikrodžio apžiūrime ir aptariame pasodintus augalus, žiedų spalvų, dydžių, formų įvairovę, kvapus, aukštį ir pan. Vaikai atkreipė dėmesį, kad kai kurių augalų žiedai negražūs, rudi. Papasakojama, kad gėlės, po žydėjimo – nužydi, todėl ir pakeičia spalvą, paruduoja žiedai. Į mažus vazonėlius vaikai patys sėja sėklytes (saulėgražas). Deda žemes, sėja sėklytę, laisto vandeniui. Pedagogas parodo pradėjusią dygti saulėgražos sėklytę, kuri buvo pasėta prieš kelias dienas ir užaugusį daigelį, kuris buvo pasėtas prieš dvi savaites. Tuomet apžiūrime, prie saulės laikrodžio augančią saulėgražą. Dar kartą prisimename augalo gyvenimo ratą: sėkla pasėjama į žemę, laistoma (tai ką mes ką tik padarėme su vaikais), tuomet augalas laistomas ir augdamas saulėje vietoje išdygsta (apžiūrime prieš kelias dienas pasodintas daigelis), auga (apžiūrime prieš 2 savaites pasodintas daigas) ir užaugęs augalas (augantis/žydintis prie saulės laikrodžio). Aptariame tai puikiai vizualizuojantį plakata https://www.vecteezy.com/vector-art/360197-life-cycle-of-sunflower-plant. Pasodintus augalus nešamės į grupę tolesniam jų auginimui ir stebėjimui.</p>

	<p>Su vaikais kuriame mąstymo žemėlapi (http://www.zemyna.vilnius.lm.lt/ugdymas/mastymo-zemelapiai/apskritimo-zemelapis/) „Augalo gyvenimo ratas“ (pasakyk viską ką žinai apie augalo gyvenimo ratą). Vaikai dalinasi per veiklą įgytomis žiniomis.</p>
<p>Rezultatai, jų analizė ir išvados</p>	<p>Vaikai aktyviai įsitraukė į organizuojamą veiklą, žiūrėdami į augalo gyvenimo rato plakata gali apie tai papasakoti, žino ko reikia, kad augalas augtų. Turimas žinias pritaikė savarankiškai sodindami augalus. Tyrinėdami augalų sėklas kėlė klausimus, dalinosi savo pastebėjimais, diskutavo tarpusavyje. Lauke ieškodami atitinkamų augalų pagal jų sėklas, pritaikė turimas žinias ir patirtį, sužinojo naujų dalykų. Kuriant mąstymo žemėlapi samprotavo remdamiesi per dieną gauta informacija, apmastydami tyrinėjimo rezultatus, susistemindami juos.</p> <p>Aktyviai tyrinėjo gamtinę aplinką įvaldė tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą) mąstė, samprotavo, apie tai ką pastebėjo, atrado.</p>